

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№2(127)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Нұр-Сұлтан, 2019

Nur-Sultan, 2019

Нур-Султан, 2019

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	Ф.ғ.д., проф. (Әзербайжан)
Ақматалиев Абдылдажан	Ф.ғ.д., проф. (Қырғызстан)
Бахтикиреева Улданай	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Беженару Людмила	Ф.ғ.д., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргүл	Ф.ғ.к. (Қазақстан)
Біжкенова Айгүл	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жақыпов Жантас	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Журавлева Евгения	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жаң Динжиң	PhD, проф. (Қытай)
Ескеева Мағрипа	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ержласун Гүлжанат	PhD, ассоц. проф. (Түркия)
Қасқабасов Сейіт	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Негимов Серік	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрғали Қадиша	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нуриева Фануза	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	Ф.ғ.д., проф. (Германия)
Рахманов Носимхан	Ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (АҚШ)
Сәтенова Серікгүл	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Султанов Казбек	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Тәжібаева Сәуле	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хисамитдинова Фирдаус	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Башқұртстан)
Чернявская Валерия	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Шәріп Амантай	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шәріпова Гүлбану	Ф.ғ.к., доцент м.а. (Қазақстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Түркия)
Янковский Генрих	PhD, проф. (Польша)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 35 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 12/1,

тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Dikhan Kamzabekuly**
Doctor of philology, academician of NAS RK (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Zharkynbekova Sholpan**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof. (Azerbaijan)
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology (Kazakhstan)
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof. (Romania)
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Erzhiasun Güljanat	PhD, assos. Prof. (Turkey)
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Henryk Jankowski	PhD, Prof. (Poland)
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof. (RF, Bashkortostan)
Metin Ekiji	PhD, Prof. (Turkey)
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof. (RF, Tatarstan)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof. (Germany)
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof. (Uzbekistan)
Rivers William Patrick	PhD, Prof. (USA)
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sultanov Kazbek	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, assos. Prof. (Kazakhstan)
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhang Dingjing	PhD, Prof. (China)
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 408, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008
Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)
E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 35 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК (Казахстан)

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	Д.ф.н., проф. (Азербайджан)
Акматалиев Абдылдажан	Д.ф.н., проф. (Киргизстан)
Бахтикиреева Улданай	Д.ф.н., проф. (Россия)
Беженару Людмила	Д.ф.н., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргуль	К.ф.н. (Казахстан)
Бижкенова Айгуль	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жакыпов Жантас	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жан Динжин	PhD, проф. (Китай)
Журавлева Евгения	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ескеева Магрипа	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ержласун Гульжанат	PhD, ассоц. проф. (Турция)
Каскабасов Сейит	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Негимов Серик	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нургали Кадиша	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нуриева Фануза	Д.ф.н., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	Д.ф.н., проф. (Германия)
Рахманов Насимхон	Д.ф.н., проф. (Узбекистан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (США)
Сатенова Серикгуль	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Султанов Казбек	Д.ф.н., проф. (Россия)
Тажибаева Сауле	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Хисамитдинова Фирдаус	Д.ф.н., проф. (РФ, Башкортостан)
Чернявская Валерия	Д.ф.н., проф. (Россия)
Шарип Амантай	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Шарипова Гульбану	К.ф.н., и.о. доцент (Казахстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Турция)
Янковский Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 408

Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018г.

Периодичность: 4 раза в год Тираж: 35 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажимукана, 12/1, тел.: +7(7172)709-500

(вн. 31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Аймұхамбет Жанат, Исебаева Аяужан.</i> Ертегілердегі «Жер асты әлеміне саяхаттау» мотиві777.....	8-14
<i>Аққұлы Сұлтан Хан, Жұмагүл Сағымбай, Кемеңгер Қайырбек.</i> Алаштың рухани мұрасындағы ашаршылық туралы тың деректер (1932-33 жылдар)	15-21
<i>Арыққарақызы Еркегүл.</i> Ақыт Үлімжіұлының «Мұнаджат хази әл-Хажат» туындысы (идеялық ерекшелігі)	22-28
<i>Әшімхан Талдаубек.</i> Тәуелсіздік әдебиеті контексіндегі Рамазан Тоқтаровтың «Абайдың жұмбағы» роман-хамсасы	29-35
<i>Байтанасова Қарлығаш, Нұрлыбек Гүлбану.</i> Қазіргі қазақ прозасындағы фольклорлық мотивтер	36-44
<i>Ғұбайдуллина Айжан, Қорғанбеков Болат.</i> «Дариға қыз» және «Қисса Шәһизинда» дастандарының поэтикасы мен типологиясы	45-51
<i>Жанысбекова Элмира.</i> Қазақстанның қазіргі заман прозасындағы антикалық және інжілдік бейнелер мен сарындар	52-63
<i>Қамзабекұлы Дихан.</i> Түрік танзиматы: заман шындығының әдебиеттегі көрінісі	64-74
<i>Нуртаева Гүлнура, Үсен Айгүл.</i> Мұқағали Мақатаев поэзиясындағы ұлттық мотивтер	75-83
<i>Оразбай Сәуле.</i> Орхон-Енисей ескерткіштері мәтіндеріндегі тарихи тұлғалар бейнесі.....	84-90
<i>Теміртас Гүлсезім, Кемеңгер Қайырбек.</i> Сұлтанбек Қожанұлының қаламгерлік қызметі мен шығармашылығы	91-97
<i>Хамзина Қарлығаш, Қалыбекова Қаламқас, Күлейменова Ләйла.</i> Мағжан Жұмабаев поэзиясының типологиялық құрылымы	98-106
Лингвистика және әдістеме	
<i>Алиханқызы Гулия, Ахметбек Гүлжан.</i> Қытай тілін шетел тілі ретінде оқыту әдістері	107-115
<i>Аишаф Мұхаммед Аттия.</i> Мәдениетті лингвомәдени антропонимдер арқылы түсіну (орыс және араб антропонимдері негізінде)	116-121
<i>Гришина Арина, Гиздатов Газинұр.</i> АҚШ-тың қазіргі медиалық дискурсындағы мәдени кодтар	122-128
<i>Құлтанова Жанара, Құсайынова Райса.</i> Коммуникативтік мінез-құлық мәдениеті және ұлттық (этникалық) стереотиптер	129-134
<i>Жарқынбекова Шолпан, Оразаева Құралай, Петкова Сильвия, Қожамқұлова Гүлмира.</i> Студенттік орталықтандырылған білім беру және тиімді оқыту ортасы	135-146
<i>Ерланова Мадина, Жүнісова Жаңыл.</i> Қазіргі орыс тіліндегі бейузуал лексиканың сөзжасамдық әлеуеті	147-156
<i>Бейсенова Назерке, Исенова Фатима.</i> Бақыт Қайырбековтің лирикасындағы «махаббат» бейнесінің концептуалдық мазмұндағы жалпыадамзаттық және ұлттық тұжырымдамасы ..	157-162
<i>Қарагұлова Балгенже.</i> Қазіргі тіл білімінде жаңа сөздерді зерттеудің негізгі бағыттары.....	163-171
<i>Қалибекұлы Толқын.</i> Қытай және қазақ тілдерінің сөз тіркестеріндегі байланысу тәсілдері мен түрлері	172-184
<i>Манапбаева Жаннура, Сейденова Сәуле.</i> Реалияларды өзге тілдерге аудару барабарлығы (Смағұл Елубайдың «Ақ боз үй» романының орыс, ағылшын тіліндегі аудармалары)	185-192
<i>Өтелбай Гүлбайра.</i> М. Дулатұлының «Есеп құралы»: ұмытылған терминдердің мәні мен мәртебесі	193-200
<i>Смағұлова Гүлшат, Мұхаметқалиева Гүлнұр, Мұртаза Анипа, Балтабаева Гауһар.</i> Ислам терминологиясының Шығыс мәдениетіне енуі: Қытай	201-209
<i>Шәріп Амантай.</i> Қазақ поэзиясындағы «Жер-Ана» архетипі: генезис және трансформация	210-217

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Aimukhambet Zhanat, Issebayeva Ayauzhan.</i> Motive «Zher asty alemine sayachattay» («A travel to the underground world») in fairy tales	8-14
<i>Akkuly Sultan Khan, Zhumagul Sagymbay, Kemengger Kaiyrbek.</i> New facts about the famine in Alash's spiritual heritage (1932-33 years)	15-21
<i>Arykkarakysy Erkegul.</i> Produced by Akyt Ulimzhiuly «Munadzhat chazi al-Chazhat» (ideo feature)	22-28
<i>Ashimhan Taldaubek.</i> Roman-Hamza «Abaidyn zhumbagy» («Abai's mystery») of Ramazan Toktarov in the Context of Non-Sufficient Literature	29-35
<i>Baytanasova Kharlygash, Nurlybek Gulbanw.</i> Folkloric motives in modern Kazakh prose	36-44
<i>Gubaidullina Aizhan, Korganbekov Bolat.</i> Poetics and typology of the epics «Dariga khyz» («Dariga gir») and «Kissa Shachzinda» («Kissa Shaxzinda»)	45-51
<i>Zhanyzbekova Elmira.</i> Antique and biblical images and motifs in the modern Kazakhstani prose ..	52-63
<i>Kamzabekuly Dikhan.</i> Turcic tanzimat: a reflection of the age reality in literature	64-74
<i>Nurtayeva Gulnura, Usen Aigul.</i> The national motive in the poetry of Mukagali Makatayev ..	75-83
<i>Orazbai Saule.</i> An image of historical figures in the texts of Orkhon-Yenisei monuments	84-90
<i>Temirtas Gulsezim, Kemenger Kairbek.</i> Writing activities and creativity Sultanbek Kozhanov	91-97
<i>Khamzina Karlygash, Kalybekova Kalamkas, Kuleimenova Laila.</i> Typological structure of the poetry of Magzhan Zhumabayev	98-106

Linguistics and methodics

<i>Alikhankyzy Gulya, Akhmetbek Gulzhan.</i> Modern methods of teaching Chinese as a foreign language	107-115
<i>Attia Ashraf Mohamed.</i> Understanding culture through the prism of linguistic anthroponyms (Based on Russian and Arab anthroponyms)	116-121
<i>Grishina Arina, Gizdatov Gazinur.</i> Cultural codes in the modern media discourse of the USA ..	122-128
<i>Kultanova Zhanara, Kussainova Raisa.</i> Cultural and National (ethnic) stereotypes of Communicative behavior	129-135
<i>Zharkynbekova Sholpan, Urazayeva Kuralai, Petkova Sylvia, Kozhamkulona Gulmira.</i> Student-centered learning and effective learning environment	135-146
<i>Yerlanova Madina, Zhunusova Zhanyl.</i> Word-forming potential of non-usual dictionary in modern Russian language	147-156
<i>Beisenova Nazerke, Issenova Fatima.</i> The theme of «love» in the common human and ethnic concepts of the poet Bachyt Kairbekov	157-162
<i>Karagulova Balgenzhe.</i> New directions of neologisms research in modern linguistics	163-171
<i>Kalibekuly Tolkyn.</i> Ways of phrases formation and phrases classification in Chinese and Kazakh languages	172-184
<i>Manapbayeva Zhannura, Seidenova Saule.</i> Adequacy of translating realia into other languages (based on Smagul Yelubay's novel 'Ak boz uy' and its translations in the Russian and English languages)	185-192
<i>Otelbay Gulbaira.</i> «Esep kuraly» («Math textbook») of Mirzhakup Dulatuly: the meaning and status of forgotten terms	193-200
<i>Smagulova Gulshat, Mukhametkaliyeva Gulnur, Murtaza Anipa, Baltabaeva Gauchar.</i> Integration of Islamic terminology in Eastern culture: China	201-209
<i>Sharip Amantai.</i> The archetype «Zher-Ana» («Mother Earth») in Kazakh poetry: the genesis and transformation	210-217

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Аймухамбет Жанат, Исебаева Аяужан.</i> Мотив «Жер асты әлеміне саяхаттау» («Путешествие в подземный мир») в сказках	8-14
<i>Аккулы Султан Хан, Жумагул Сагымбай, Кеменгер Кайырбек.</i> Новые данные о голодоморе в идеологических наследиях Алаша (1932-33 годы)	15-21
<i>Арыккарақызы Еркегуль.</i> Произведение Акыта Улимжиулы «Мунаджат хази аль-Хажат» (идейные особенности)	22-28
<i>Ашимхан Талдаубек.</i> Роман-хамса Рамазана Токтарова «Абайдың жұмбағы» («Тайна Абая») в контексте независимой литературы	29-35
<i>Байтанасова Карлыгаи, Нурлыбек Гулбану.</i> Фольклорные мотивы в современной казахской прозе	36-44
<i>Губайдуллина Айжан, Корманбеков Болат.</i> Поэтика и типология поэм «Дариға қыз» и «Қисса Шаһизинда»	45-51
<i>Жанысбекова Эльмира.</i> Античные и библейские образы и мотивы в современной прозе Казахстана	52-63
<i>Камзабекулы Дихан.</i> Тюркский танзимат: отражение действительности в литературе.....	64-74
<i>Нуртаева Гулнура, Усен Айгуль.</i> Национальные мотивы в поэзии Мукагали Макагаева	75-83
<i>Оразбай Сауле.</i> Образы исторических деятелей в текстах орхон-енисейских памятников	84-90
<i>Темиртас Гульсезим, Кеменгер Кайырбек.</i> Писательская деятельность и творчество Султанбека Кожанова	91-97
<i>Хамзина Карлыгаи, Қалыбекова Каламкас, Құлейменова Лейла.</i> Типологическая структура поэзии Мағжана Жумабаева	98-106

Лингвистика и методика

<i>Алиханқызы Гулия, Ахметбек Гулжан.</i> Современные методы преподавания китайского как иностранного языка	107-115
<i>Аттия Ашираф Мохаммед.</i> Понимание культуры сквозь призму лингвоантропонимов (на материале русских и арабских антропонимов)	116-121
<i>Гришина Арина, Гиздатов Газинур.</i> Культурные коды в современном медиадискурсе США... ..	122-128
<i>Култанова Жанара, Қусаинова Райса.</i> Культурные и национальные (этнические) стереотипы коммуникативного поведения	129-134
<i>Жаркынбекова Шолпан, Уразаева Куралай, Петкова Сильвия, Қожамқұлова Гульмира.</i> Студентоцентрированное обучение и эффективная обучающая среда	135-146
<i>Ерланова Мадина, Жунусова Жаныл.</i> Словообразовательный потенциал неuzuальной лексики в современном русском языке	147-156
<i>Бейсенова Назерке, Исенова Фатима.</i> Общечеловеческое и этническое в концептуальном содержании образа «любовь» в лирике Бахыта Каирбекова	157-162
<i>Карагулова Балгенже.</i> Основные исследования неологизмов в современном языкознании	163-171
<i>Калибекулы Толкын.</i> Способы и виды связи словосочетаний в китайском и казахском языках	172-184
<i>Манапбаева Жаннура, Сейденова Сауле.</i> Адекватность передачи реалий на другие языки (на основе романа Смагула Елубая «Ак боз уй» и его переводов на русский и английский языки)... ..	185-192
<i>Өтелбай Гүлбайра.</i> «Есеп құралы» («Учебник по математике») Миржакупа Дулатулы: значение и статус забытых терминов	193-200
<i>Смагулова Гульшат, Мухаметкалиева Гулнур, Муртаза Анипа, Балтабаева Гаухар.</i> Интеграция исламской терминологии в Восточной культуре: Китай	201-209
<i>Шарип Амантай.</i> Архетип «Жер-Ана» («Мать-Земля») в казахской поэзии: генезис и трансформация	210-217

XFTAP 16.31.41

Гүлсезім Теміртас¹, Қайырбек Кеменгер²

Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
(E-mail: ¹gul_96t@mail.ru, ²kkemenger@mail.ru)

Сұлтанбек Қожанұлының қаламгерлік қызметі мен шығармашылығы

Аңдатпа. Мақала алаш ағартушылығына, мәдени өміріне үлес қосқан белгілі қайраткер Сұлтанбек Қожанұлының қайраткерлік және қаламгерлік қызметіне арналған. Қайраткердің еңбегі ХХ ғасырдағы қазақ ағартушылығы мен мәдениетінің дамуына тың серпін берді. Сондықтан С.Қожанұлының шығармашылық жолын зерделудің маңызы зор.

ХХ ғасырдағы рухани саладағы жетістіктерді танып-білу заманауи ғылымның өрлеуіне бағыт-бағдар береді. Аталған кезеңдегі ұлттық ұстаным білім, мәдениет, өнер, саясат, ғылым, экономикада көрініс тапты. Оның құнды тұстарын бүгінгі заманда ескеріп, қолданысқа енгізу міндеті алда тұр. Бұл ретте алаштың ардақты тұлғасы С.Қожанұлы еңбектері мен өнегелі қызметінің тағылымы мол. Оның қазақ баспасөзінде жарияланған мақалаларында ұлт тағдырына қатысты өзекті мәселелер қозғалады. Жан-жақты дарынды тұлға публицистік, әдебиет сыншысы, педагогтік, қайраткерлік, әдебиетші және ақындық қырларымен ерекшеленеді. С.Қожанұлының ұлт зиялыларымен бірге рухани салада атқарған қызметі тарихтан өз бағасын алды.

Түйін сөздер: Алаш баспасөзі, әдеби сын, руханият, қазақ публицистикасы, алаш ағартушылығы.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2019-127-2-91-97>

Кіріспе. Алаш руханияты мен журналистикасына қажырлы еңбек сіңірген қайраткердің бірі – Сұлтанбек Қожанұлы. Оның өмірбаяны сол кездегі ұлт зиялыларының тіршілік тәжірбиесіне ұқсас.

Еліміз Тәуелсіздік алғанға дейін С.Қожанұлы болмысының қоғам қайраткері, ағартушы, журналист ретіндегі қызметін зерттеуге тыйым салынды. Бұның негізгі себебі кеңестік идеологияның ықпалы болатын. Осылайша жылдар бойы С.Қожановтың аты тарихта аталмады.

Зерттелуі. Азаттық таңы атқан соң отан тарихы жаңа белестерге қол жеткізді. Оның ішінде алаш қайраткерлерінің өмірі мен қызметіне қатысты деректердің зерделенуіне жол ашылды. Есімі елеусіз қалып, ұмтыла бастаған С.Қожанұлы есімінің халық жадында қайта жандануына Б. Қойшыбаев пен Р.Я. Раджаповалардың 1988 жылдары жарық көрген мақалалары үлкен үлес қосты. Б. Қойшыбаев «Тернистый путь» атты мақаласында қайраткердің қызметіне алғаш баға берді. Бұдан соң «Жазықсыз жапа шеккен», «Сұлтанбек Қожанов», «Шектеу», «Бір ту астына бірігу» атты мақалаларында қайраткердің өмірі туралы маңызды деректер келтірді. Сонымен қатар естеліктерден қайраткердің тұлғасына қатысты біршама деректер жинақталып жарияланды. Тарихшы К. Нұрпейіс, М. Қойгелді, Т. Омарбеков зерттеулерінде С. Қожановтың саяси қызметі мен тарихтағы орны туралы маңызды деректер жазылды. Сонымен қатар Т. Қожакеев Ж. Әлмашұлы, Х. Тұрсұн, Т. Жұртбай, А. Шәріп, Д. Махат, А. Әбікей т.б. еңбектерінде қайраткердің журналистік қыры, әдебиетші, ағартушы-педагог ретіндегі қызметі жеке-жеке зерттеу нысанына айналады.

Қайраткер С. Қожанұлының туған жері, білімі, қызметі туралы **А. Шәріп** зерттеуінде былайша баяндалады: «Ол 1894 жылы қыркүйектің 10-ында Оңтүстік Қазақстан облысының Созақ ауданына қарасты Ақсұмбе деген жерде, орта дәулетті отбасында дүниеге келген. Үкіметтің талаптарынан үріксе де, балаларын орысша оқытып, шоқыншақ студент шошынған атқамінер ағайындарының қолқа салуымен қоңыртөбел шаруа Қо-

жан қой соңында жүрген үлкен ұлы Сұлтанбекті Түркістан қаласындағы төрт жылдық орыс-түзем мектебіне тапсырады. Бастапқыда бір ауыз орысша білмейтін бала табиғи зеректігі мен зердесінің арқасында тез арада-ақ қара танып, қиындығы көп оқуға көндігіп кетеді. Алғашқы тәлім-тәрбие ордасын абыройлы тәмамдаған соң, ол үш сыныфтық қалалық училищеге түседі» [1, 6-7 б.]. Қайраткер қоғамдық жұмыстарға араласып, пікірін ашық білдіріп отырған. Алғашқы редакторлық қызметі «Бірлік туы» газетінен басталады. С.Қожанов 1920-1924 жылдары Ташкентте түрлі ағартушылық, саясат салаларындағы қызметтерді атқарды. Бұл жылдары ол «Ақжолға» бас редакторы болады. Елшілдік қасиеті мен ұйымдастырушылық қабілетінің арқасында қалам қайраткері М.Дулатұлы, Ж.Аймауытұлы, А.Байтасұлы, Т.Шонанұлы, Б.Сүлейұлы, Х.Болғанбай сынды ел зиялыларымен бірге ағарту, білім беру, ғылым, баспасөз, әдебиетті дамыту мен өркендету жолында бар күшін сарп етеді.

Ұлт қайраткерінің мансабы өрлеген топырақ – Ташкент жері. «Сұлтанбектің қоғамдық-саяси жұмысқа бел шеше ден қоюы – Ташкенттегі мұғалімдер семинариясында жүрген кезінен-ақ басталғанын тарихи деректердің өзі куәландырып отыр. Сол Семинария жанынан 1915 жылы-ақ ұйымдасқан «Кеңес» атты құпия ұйымның белді мүшелерінің бірі – Сұлтанбек еді» [2, 22 б.]. Жастайынан зеректігі мен алғырлығының арқасында ол жас талапкер кезінен-ақ қоғамдық жұмыстарға араласа бастаса керек.

Деректер бойынша 1918 жылы қайраткер Ташкентке қайта оралады. «Ұстаз – революционер қай кезде де бір жұмыспен шектеліп қалмайтын-ды. Оны ұстаздың қызметімен қоса ұйымдастыру жұмыстары өзіне тартатын да тұратын. Ташкентте жүрген шағында сол қалпынан айнымады. Сабақтан қолы қалт еткенде анда-санда барып, өз ойларын айтып, партия, кеңес қызметкерлерімен пікір алмасып жүрді. Осылайша Ташкенттегі алғашқы институтты (КИНО) ашып, оның іргетасын қаласуға Сұлтанбек зор үлес қосты. Осында ең алғаш үш жүзден аса мұғалім кадрлары даярланып шықты. Оларға Сұлтанбек дәріс берді» [2, 27б.].

Мақсаты. Қазақтың тұңғыш жоғары оқу орнының тарихы С.Қожанұлы есімімен тікелей байланысты болды. Ол ұлттық элитамен тығыз қарым-қатынаста болған ұлт зиялысы тәжірибе жинақтай отырып, болашақ ұстанымын дұрыс анықтады.

Негізгі бөлім. Сұлтанбек Қожанұлы – жан-жақты шығармашылық тұлға. Мәселен, оның ірі ағартушы қайраткер ретіндегі қырын айрықша атап өткен жөн. Білімпаз Сұлтанбек – 20-жылдарда Түркістан республикасы мен Қазақ АССР-і еңбекшілерінің білімге бет бұрып, ой-санасын оятуда, мәдениетін қалыптастыруда қыруар іс атқарғандардың бірі. Ғалым, әдебиет зерттеушісі Т.Қожакеев қайраткердің оқу және тәрбие, ағартушылық жұмыстарымен айналысуына екі түрлі себеп болғанын анықтайды: «Біріншіден, қызмет бабы лауазымы, яғни Түркістан Орталық Атқару Комитеті төрағасының орынбасары, төрағасы, сол республика Орталық партия комитетінің хатшысы, Оқу-ағарту халық комиссары, кейінірек Қазақ Өлкелік партия Комитетінің нұсқаушысы, Орта Азия Бюросының үгіт-насихат бөлімі меңгерушісінің орынбасары болуы оның халық ағарту ісімен тынбай шұғылдануын, ұйымдастыру жағынан басшылық етуін қажет еткен. Екіншіден, «Бірлік туы», «Ақ жол» газеттеріне редакторлық етуі, Орта Азия политехникалық институтының директоры болуы оны жалпы жұртты, студент жастарды оқытып, тәрбиелеумен тікелей айналыстырған» [3, 138 б.]. Осылайша Сұлтанбек білімді қайраткер біліктілігі мен тәжірибесінің арқасында халықтың арасында сауатсыздықты жойып, ғылымға, рухани тәрбиеге баулыған.

Білім саласындағы міндеттерді С. Қожанов «Шолпан» журналының 1923 жылғы 4-5 нөмірлерінде жарық көрген «Қазақ-қырғыз арасында халық ағарту жұмысы» мақаласында жазады. Ағартушы мектеп мен тәрбие ісіне келгенде, сол халықтың тұрмысын, мәдениетін, шаруашылығын, тіршілігін ескеру қажет екенін айтады. Білім берудің бір үлгісін таңдап халық арасында «міне осындай бол» деп айта салуға болмайды деп ескертеді автор. Бұл іске қайраткер тұлға аса ыждаһаттылықпен кірісуге үндейді.

Саликалы азамат Сұлтанбек Қожанұлы білім берудің ұлттық жүйесін құру мәселесіне тоқталады. Ұлт мектептерін құру жөнінде былайша пікір білдіреді: «Түркістан Республикасының колонизаторлық боқтығынан тазаланып, шын еңбек үстемдігі орнаған, кеңестер мемлекеті болуы, әр ұлттың мәдениет жүзінде теңдікке болуына, ұлт мектептері тең жасалуына байланысқан, бір жұрттың жұрт болып сақталуы, жұртшылығын сақтай алуы, ана тіліне ие болып, ұлт мәдениеті арқылы, ұлттар теңдігіне, ұлттар бірлігіне жетуді ұлт мектептеріне байланысқан. Сондықтан, қырғыз-қазақ халқының жалпы қара бұқарасына, ең керекті ұлт мектебі» [4, 266 б.]. Бұнда автор халықтың ана тілінде білім алуы міндетті екенін ескертіп айтады. Қайраткер қозғаған өзекті мәселелер бүгінгі таңда да өз маңызын жоймай келе жатыр. Тығырықтан шығудың жолы ретінде алаш қайраткері бастауыш буынан балаға тәрбие мен білім ана тілінде берілуі тиіс деп тұжырымдайды.

Оқу, білім саласындағы мұғалімдер рөліне С.Қожанов үлкен мән берген. «Ақжолдың» бетінде шыққан «Оқытушыларды ескеру керек» деген мақаласында ұлтты тәрбиелеп өсіретін басты тұлға – педагог екенін жаза отырып, олардың жағдайын жасауға үкімет тарапынан қолдау керектігі жөнінде баян етеді. Сонымен қатар мақалада Грузия, Армения елдеріндегі ұстаздың биік мертебесін үлгі ретінде мысалға келтіреді.

Сұлтанбек Қожанов – ұлттың ардақты ағартушысы, қайраткер ұстаз. Ол өз заманында алаш жұртының ғылым-білімге, өнерге, мәдениетке деген мұқтажығын жақсы түсініп, сол жолда өнімді жұмыстар атқарды. Қайраткердің рухани мұрасынан қазіргі қоғамға қажетті мағыналы ойлар молынан ұшырасады.

Сөз өнерін зерттеуші Т.Қожакеев «Сұлтанбек сыры» мақаласында қайраткердің адамгершілік келбетіне тоқталады. Ғалым алаштың айтулы азаматының көркем мінезін сипаттауда С.Мұқановтың естеліктерін басшылыққа алады. Бұл бойынша Сұлтанбек «әрі оңшыл», «ұлтшыл», «әрі көпшіл» адам болғаны жайында айтады. Осы тұста әдебиетші оңшылдықты Кеңес мүддесі қарсы күрескен оңшылдық емес, партия ішіндегі оңшылдық деп түсіндіреді. Сол себептен оның рухы, ниеті мен тілегі А.Байтұрсынұлы, М.Дулатұлы, Ж.Аймауытұлы, М.Жұмабайұлы сында алаш арыстарына жақын болғанын растап өтеді мақала авторы. Бұған қоса мақалада Сұлтанбек Қожанұлының алашшыл ұлт зиялыларына іш тартқанын, оның қайраткерлердің қуғын-сүргінге ұшырап Ташкент жеріне қолдау іздеп барғанда көмек көрсетіп, баспасөзге тартқаны, рухани салаға оралуларына үлкен жәрдем бергенін сөз етеді.

Қайраткердің шығармашылық таланты туралы сөз еткенде, оның қазақтың алғашқы оқулықтарының бірінің авторы екенін айтқан орынды. Ғалым **Ж.Әлмашұлы** ол жайында зерттеу мақаласында ойымен бөліседі: «*Ол алғашқылардың бірі болып «Есеп тану құралы» (1924) атты оқулық кітабын жазды, онысы баспа жүзінде жарық көрді. Оқулық жас шәкірттерге қосу, алу, көбейту, бөлу секілді амалдарды үйретудің тәсілдерін, арифметиканың басқа да қыр-сырларын аша түседі. Біздің ойымызша С.Қожанұлының бұл еңбегін қайтадан басып шығару қажет*» [3, 167 б.]. Бұл деректерден алаш қайраткерінің еңбегі ғылыми бағытта жазылған құнды мұраның бірі ретінде бағалы деген қорытындыға келеміз. «Ақжолдың» алғашқы редакторы, жауапты шығарушысы – Сұлтанбек Қожанұлы. Ол газеттің басышысы ретінде қызмет атқара отырып, газеттің нөмірлерін қадағалаумен қатар, басылымға қызметкер табу мен қаржылық мәселелермен де айналысты. Кемеңгер редактор басылым ұстанымын ұлттық бағытта жүргізді. Газетте қазақ тіліне, әдебиетіне, тарихына, мәдениетіне қатысты маңызды мақалалар жиі басылды. Деректерге сүйенсек «Ақжолдың» бағыт-бағдары «Қазақ» газетінің елшілік жолына негізделді. Зерттеушілердің пікірінше, «Ақ жол» газеті «Қазақ» көтерген алаштық идеяның жығылған туын іліп, биікке самғатты. Газеттің басылып, халыққа кең тараған уақытында жоғары жақтан тырнақ астынан кір іздеушілердің табылған. Әсіресе «ақ» сөзіне қатысты күмәндарын білдірген. Сол кезде қайсар мінезді С. Қожанұлы газетке жауапты тұлға ретінде былайша жауап берген: «*Қазақ тілінде*

«ақ жол» деген сөздегі «ақ»-та білгіштер күстаналағандай жаман саяси мағанасы жоқ. «Ақ бата», «ақ көңіл», «ақ сөз», «ақ жол» һәм басқа осыларға ұқсаған сөздер һәм басқа осыларға ұқсаған сөздер һәм бұл сөздердегі «ақ» дегеннің мәнісі «тіл білгіш түрктердің» түсінуінен басқа екені анық білінді. Құр «біліп қана қоймаған». Тура сөйлеп жүрген, туған тілінің мәнін біліп, жүрегі сезетін қазақ жұрты ол сөздерді естігенде, көз алдына бір түрлі шындық, тазалық, қулық-сұмдықсыз жақсылықтың ең болып жеткен идеалы келіп тұрады» [5, 16 б.]. Көсемсөз шеберінің дәл, дөп берген жауабы осы болды. «Ақ» сөзі қазақ ұғымында жақсылық, адалдық, ізгілік, сұлулықты білдіреді. Ұлттың жаны мен болмысын терең түсінетін қайраткердің дәлелді пікірі нақты әрі көкейге қонымды.

Сол кезеңдегі басылымдардағы сияқты «Ақ жол» газетінің де «ішкі хабарлар», «сыртқы хабарлар», және «ресми» деп аталатын бөлімдері болды. Басылымның кескін-келбетін айшықтап, көзқарасын айқындаған дүниелер «Қазақстанда», «Елден», «Ашыққандар үшін», «Жастар арасында», «Әйел теңдігі» атты айдарлардың аясында түрлі тақырыпта жарияланып тұрған. «Ақ жол» отарлау саясатына қарсы ашық күрес жүргізді. Ақиқатында, «Ақжол» ХХ ғасырдағы Түркістан жерінің тыныс-тіршілігін толық сипаттайтын бірден-бір баспасөз органы.

Ұлт қайраткерінің «Ақжол» газетінің редакторы қызметін атқара жүріп, сан түрлі тақырыпта жазған мақалалары сол дәуірдің шындығын айғақтайтын құжат есебінде бүгінгі таң өз құнын жоғалтпай келе жатыр.

1924-1925 жылдары қалам қайраткері баспасөз беттерінде өз ойлары мен тұжырымдарын жиі жариялатқан. Бұндай деректер Ж.Әлмашұлының кітабында бар. Бұл еңбектегі автор пайымдауына сүйенсек, С.Қожанұлы осы кезеңде партия қызметінде таныла бастаған шағы. Осы жылдары қалам қайраткері түрлі тақырыпта көптеген мақалалар, проблемалық материалдар, публицистикалық ой-толғамдар жариялатады. Бұл мақалалар үздіксіз шығып тұратын «Ақжол», «Жас қайрат», «Еңбекшіл қазақ» газеттерінде басылды.

Аяулы қайраткердің журналисттік жолы Ташкент те өрледі. Шаһардағы «Ақ жол», «Шолпан», «Сана» беттерінде оның «Тоқпақ», «Тарпаң», «Замандас» деген бүркеншік есімдермен мақалалары шығып тұрды. «Ақжолда» басылған С.Қожанұлының «Жақындық па, жалақорлық па?», «Қазақша сауық кеші», «Менің жауабым», «О литературном языке и терминологии» атты мақалаларынан өткенді танудағы ұстаным, шығармашылықты бағамдау, руханиятты қадірлеу айқын аңғарылады.

«Ақжол» газеті С.Қожанұлы редакторлық еткен жылдары әдебиеттің кемел тұлғалары мен жауһар туындыларын таныту-насихаттау ісі басты назарда болды. Бұл кезде ауыз әдебиеті нұсқаларымен қатар, жазба әдебиеті басылым беттері арқылы көпшілікке жетті. Жазба әдебиет дегенде, Абай есімі санада жаңғырады. С.Қожанұлы басқарған «Ақжол» абайтанудың дамуына аз үлес қосқан жоқ. 1921 жылы маусымның 19-ында белгілі көсемсөзші, ғалым Телжан Шонанұлының «Абай кітабын бастыру керек» атты мақаласы жарық көрді. Осы мақаланың үнімен 1922 жылы Ташкентте Абайдың жыр кітабы шықты. Ал 1923 жылы «Ақжол» газеті «Қазақ ақындары» атты айдарына А.Сағдидің бас ақын туралы мақаласы жарық көрсе, 1924 жылдың маусымында ұлы ақынның дүниеден өтуінің 20 жылдығына байланысты арнаулы бет арнады. Бұның барлығы – Абайдың ұлылығын, сөзінің құдіретін күллі алашқа таратуға қосқан ерен еңбектің көрінісі. Сұлтанбек Қожанұлын қазіргі жас буын журналист, көсемсөз шебері, ақын, әдебиетші ретінде таниды. Оның ХХ ғасырдағы қазақ журналистикасының дамуына қосқан үлесін ерекше әңгіме етуге тұрарлық. Ташкент шаһарында қазақ тілінде шығып тұрған «Ақ жол» газетінің редакторы болып, «Шолпан» журналының жарыққа шығуына көмек жасады.

Қалам қайраткері алаш өнері мен әдебиетінің – шын жанашыры, қамқоры. Мәселен, ол қазақ әдебиетінің көрнекті өкілі Міржақып Дулатұлының «Балқия» пьесасына жарық көрген кезде алғаш пікір білдіреді. Бұл С.Қожанұлының М.Дулатұлы талантын мойындап, әрдайым онымен шығармашылық байланыста болғанын көрсетеді.

Ол «Ақжолдың» 1921 жылы 12 қаңтарда шыққан 13 нөмірінде «Қазақша сауық кеші» атты шағын мақаласында «Балқияның» қысқаша мазмұнын жұртқа таныстыра келе, сөзін былай түйіндейді: «Еуропадан үйренген теріс назармен қарамай, қазақ тұрмысынан хабарлы, ел арасының тіршілігімен таныс адамдарға драма бола беретін көп уақиғаның бірі барынша шын тіршіліктің суреті екені айқын көрініп кетті.

Ойын артынан институт шәкірттері жәке хәм хормен өлеңдер айтып, әндер салды. Арамызда қазақ тілінде заман балаларының ақ көңілден айтып шыққан жақсы декларациялар сөйленді.

Бұл күнгі ойынға жиналған қазақ-қырғыз колизейінің іші толған әлеумет ұйықтаған көңілі бір оянып, жақсы рәуішпен тарқады. Ойында болған басқа ұлттардың адамдары, әсіресе, ғаскерден келген бас кеңестің мүшелері, қазақта мұндайлар бар деп ойына келмеген ортақшыл жолдастар жерден жеті қоян тапқандай сүйсініп қайтты. Қазақтар істейін десе, күші бар екен, тек басы құралмай, быж-тыж боп жүргендіктен, артта – қаға берісте қала беріп жүргендігін осы кеш анық көрсетті» [6, 172 б.]. Осы сипатты материалдардың жариялануы «Ақ жолдың» қазақ өнерінің қолдаушысы болғанын дәлелдесе керек. Қаламгер сахналық қойылымға баға беріп, М.Дулатұлының шығармашылығын одан сайын өсіруге, талантты танытуға бастама жасағаны анық.

С.Қожанұлы Мағжан Жұмабайұлының шығармашылығына қолдау көрсетіп, көмегін аямаған. Оған дәлел 1923 жылы Мағжанның өлеңдер жинағын Ташкентте жарық көруіне қол ұшын созуы еді. Қалам қайраткері ақынның өлең жинағына алғысөз жазып, Мағжан шығармашылығын Абайдан кейін ұлы құбылыс деп бағасын береді. Қайраткер Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлының 50 жылдығына Ташкентте үлкен жиын ұйымдастырып, зиялы ортаның бас қосуына ұйытқы болды. Бұл оның алаштың қайраткер, отаншыл азаматтарына деген таза көңілі мен шын құрметінің белгісін растайды.

С.Қожанұлы «Ақжолда» жариялаған мақалаларында қазақтың Абай, Ахмет Байтұрсынұлы, Мағжан Жұмабайұлы сынды біртуар тұлғаларын жұртшылыққа үлгі етіп, олардың шығармашылығындағы ұлттық сарын, асқақ рух, биік эстетиканы жоғары бағалайды.

Қайраткер Сұлтанбек Қожанұлы әдебиетші ретінде әдебиет тарихы, әдебиет тағдыры мәселелеріне араласып, ой-пікірлерін білдірген. Сыни көзқарасын бүкпесіз жазған мақалаларының бірі – С.Сейфуллиннің әдеби еңбектеріне қатысты. Әдебиетші қазақ әдебиетінің даму бағдары, болашағы жайында кесек пікірлері назар аударуға лайық. Әдеби, мәдени мұраның жанашыры әрі қамқоршысы С.Қожанұлы «Сал-сал», «Кербаланың шөлінде», «Зарқұм» сынды қиссаларды жанрлық жағынан топтастыру жөнінде тұжырымында әдеби туындыларды төл мұрамыздың қатарына жатқызудан гөрі өзге халықтың әдебиетінен ауысқан шығармалардың қатарына қосуды қолдайды.

Әдебиет зерттушісі А.Шәріп С.Қожанұлы «Ақжолда» қызмет еткен тұста рухани сала үшін орасан маңызы зор істер атқарды деп жазады. Яғни, ғалым біріншіден, қалам қайраткері Советке қарсы өлең-жыр жазған алашшыл ақын – Мағжанның қазақ жерінде бастыра алмаған туындыларын 1923 жылы Ташкентте бастырды да, өзі кіріспе пікір жазып, Мағжан атын биікке көтерді. Екіншіден, Алаш көсемдерінің бірі Ахмет Байтұрсынұлының 50 жылдық тойын Ташкентте өткізіп, газет беттерінде ұлт ұстазына арналған мақалалар жариялады; 1922-1925 жылдар аралығында басшылық қызметте отырып, Алаштың көшбасшылары: Халел Досмұхамедұлы, Хайретдин Болғанбайұлы, Мырзағазы Есболов, Жүсіпбек Аймауытұлы, т.б. Ташкентте «Ақжол», «Шолпан», «Сана» сынды басылым беттерінде ұлттық мүддені жақтайтын шығармаларын жариялап тұрғанын баяндайды.

Алаш қалам қайраткері «Ақжолда» редактор қызметін атқара отырып, қазақ «әдебиетінің шын жанашыры боды. Саяси ұстанымды алға тартқан басылым рухани саланы да назардан тыс қалдырмады. Бұл сөзімізге мына тұжырым дәлел: *«Жиырмасыншы жылдардағы қазақтың қалам қайраткерлерін баулыған бапкерді бірі әрі бірегейі – баспасөз. Соған сүйенсек, Сұлтанбек Қожанұлының өміріндегі әдебиетпен байланысқан әдемі, әсерлі, әрлі сәттермен бірге, тарих*

тәлкегіне тапсырған қиын, қырсық, қытымыр мезеттер «Ақжолдың» тағдырынан ажырағысыз. Сұлтанбек десең – «Ақжол», «Ақжол» десең – Сұлтанбек ойға оралады» [1, 31 б.]. XX ғасырдың 20-жылдары әдебиетті көркейтуші тұлғалар «Ақжол» беттерінде жалынды мақалалары мен шығармаларын жариялап, шын қорғаушысы, қамқоры С. Қожанұлы болды.

Қалам қайраткері көсемсөз шебері, публицист ретінде өте тапқыр полемист болды. Бұл ретте ол сын-сықақты қарсы қару ретін шебер қолданған. Мәселен, Т.Қожакеев зерттеулерінде С.Қожанұлына соқтығып, «Азиялық» деген бүркеншік атпен белгісіз біреу мақала жариялаған. Оның ішінде жер реформасында әділдік болмады, «Ақжол» тек Қожановтың газеті ме деген дау тудыратын негізсіз ақпаратты таратады. Бұл қисынсыз сөздерге қарсы С. Қожанұлы «Ақжолда» «Андамай сөйлеген ауырмай өледі» деген атпен мақала жариялайды. Мақалада тапқыр, әзіл мен шынды араластыра білген редактор қарымта жауапты қысылмай жариялайды.

Ұлттың ардақты есімі С. Қожанұлының тағлымы, рухани мұрасы бүгінгі жас ұрпаққа үлгі болмақ. Араға жарты ғасыр салып барып, халқымен қайта қауышқан Сұлтанбек Қожанұлы туралы естеліктер, ғылыми еңбектер, мақалалар оның шығармашылық болмысын, кісілік тұлғасын, ұлттық парасат-пайымын, өнегелі қызметін танып-білуге жәрдемдесетін құрал. Жазушы С. Талжанов. мемлекет қайраткері Нұртас Оңдасынов, ғалым Әуелбек Қоңыратбаев естеліктері қайраткері ғұмырын зерделеуге көмектескен басты дереккөзі. Әлі де зерттеуді қажет ететін дүниелер баршылық. Сол себептен аяулы азаматтың шығармашылығын зерттеу жұмыстары бүгінгі ұрпақтың парызы. Т. Қожакеев, Ж. Әлмашұлы, А. Шәріп еңбектері С. Қожанұлының әдебиетші, публицист, мәдениет пен өнер қамқоршысы, ақындық талантын оқырманға танытын негізгі еңбектер. Алайда болашақта қайраткердің қайталанбас тұлғасын әлемге танытатын заманауи ғылыми жобалар, жұмыстарды жазуды қолға алған дұрыс.

Қорытынды. С. Қожанұлы биік эстетикалық талғамы, ұйымдастырушылық қабілеті, алашшыл ұстанымы, тананты мен талабы арқасында ұлттың кемел келешегіне нәтижелі еңбек етті. Ағартушы, журналист, әдебиетші, қоғам қайраткері, ақын, аудармашы, зерттеуші Сұлтанбек саналы ғұмырын тәуелсіздік жолында күрес жүргізумен өткізді. Ұлт алдында оның қадір-қасиетін арттыратын себептердің бірі оның Абай, Мағжан, Ахмет сында ұлыларын ардақтап, ұлағатын келешек ұрпаққа жеткізуіне атсалысуы. Сонымен қатар публицистің «Ақжол» газетінің айналасына елшіл, қаламы жүйрік ерлерді топтастырып, халықтың жаны – әдебиетті өркендетуге жан-жақты қолдау көрсетіп, рухани мәдениеттің халыққа жетуіне жәрдемдесуі еді. С. Қожанұлының мұрасы – күллі алаштың мақтанышы.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Шәріп А. Сұлтанбек Қожанұлы – әдебиетші. / А. Шәріп – Алматы: Ер-дәулет, 1994. – 98 б.
- 2 Әлмашұлы Ж. Сұлтанбек Қожанұлы. / Ж. Әлмашұлы – Алматы: Қазақстан, 1994. – 128 б.
- 3 Алаш арысы. / ред.: З. Кожанова, М. Жармұхамедұлы – Алматы: ҚАЗАқпарат, 2011. – 320 б.
- 4 «Шолпан». / Құраст., Х. Есенқарақызы. – Алматы: ҚАЗАқпарат, 2015. – 475 б.
- 5 «Ақ жол». Том 1. / Құраст., Х.Есенқарақызы. – Алматы: ҚАЗАқпарат, 2015. – 380 б.
- 6 Қожанов С. Шығармалар жинағы. / С. Қожанов – Алматы: Арыс, 2009. – 348 б.

Гулсезим Темирғас, Кайырбек Кеменгер

Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Писательская деятельность и творчество Султанбека Кожанова

Аннотация. Статья посвящена деятельности видного деятеля Султанбека Кожанова, внесшего вклад в просвещение и культурную жизнь Алаша. Труд деятеля дал мощный импульс развитию казахского просвещения и культуры XX века. Большое значение имеет изучение творческого пути С.Кожанулы.

Признание достижений в духовной сфере XX века дает направление развитию современной науки. Национальная позиция в этот период нашла отражение в образовании, культуре, искусстве, политике, науке и экономике. Задача внедрения и внедрения его ценности в современном мире еще впереди. Его статьи, опубликованные в казахстанской прессе, имеют неотложные проблемы, связанные с судьбой нации. Многогранный талант отличают публицистический, литературный критик, педагогический, литературный, литературный и поэтический аспекты. Работа С. Кожанулы в духовной сфере получила признание в истории.

Ключевые слова: Пресса Алаш, литературная критика, духовность, казахская публицистика, просвещение.

Gulsezim Temirtas, Kairbek Kemenger

L.N.Gumilyov Eurasian National University, Nur-sultan, Kazakhstan

Writing activities and creativity Sultanbek Kozhanov

Abstract. The article is devoted to the activities of a prominent figure Sultanbek Kozhanov, who contributed to the education and cultural life of Alash. The twentieth anniversary of friendship in the spirit of the spirit of the modern science of advancement. The national position in this period has been reflected in education, culture, art, politics, science and economy. The task of exploitation and development in the modern world is still exacerbated.

Keywords: Press Alash, literary criticism, spirituality, Kazakh journalism, education.

References

- 1 Sharip A. Şärip A. Sultanbek Qojanulı – ädebietşi [Sultanbek Kozhanuly – writer], (Er-daulet, Almaty, 1994. 98 p.).
- 2 Älmaşulı J. Sultanbek Qojanulı [Sultanbek Kozhanuly], (Kazakhstan, Almaty, 1994, 128 p.).
- 3 Alash arysy [Alash citizen], redaktorları: Z. Kojanova, M. Jarmuxamedulı [Editors: Z. Kozhanova, M. Zharmukhameduly], (Kazakparat, Almaty, 2011, 320 p.).
4. Sholpan [Sholpan], Qurastırğan: X. Esenqaraqızı [Compiled by X. Yessenkulovna], (Kazakparat, Almaty, 2015, 475 p.).
- 5 Ak zhol [White Road], 1, / Qurastırğan X. Esenqaraqızı [Compiled by X. Yessenkulovna], (Kazakparat, Almaty, 2015, 380 p.).
- 6 Qojanov S. Şıǵarmalar jınaǵı [Collections of works], (Arys, Almaty, 2009, 348 p.).

Авторлар туралы мәлімет:

Теміртас Гүлсезім – II курс магистранты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақ әдебиеті кафедрасы, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Кемеңгер Қайырбек – филология ғылымының кандидаты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті қазақ әдебиеті кафедрасының доценті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Temirtas Gulsezim – master of the 2 nd year, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Department of Kazakh literature, Nur-Sultan, Kazakhstan.

Kemenger Kaiyrbek – candidate of philological sciences, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен түпнұсқа ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қаласы, Қ.Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғымарат, 408 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған 1 (бір) дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақала мәтінінің пішіні:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (*Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/Template* қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады)
Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелері/талқылауы, қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады).

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.]).

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 тенге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 тенге).

Реквизиттері:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859- за статьи

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статьи

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859 – за статьи

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859.

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 408) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprttenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статьи

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статьи

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статьи

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859.

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859- за статьи
- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статьи
- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859 – за статьи
- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859.

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Шығарушы редактор: І.Р. Құрманғалиев
Дизайн: Ілияс Рысбекұлы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2019. - 2 (127). - Астана: ЕҰУ. 227-б.
Шартты б.т. - 21,0 Таралымы - 35 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды